

Jordlagren

Material

- Jord
- 1 st glas
- 1 st sked
- Vatten

Gör så här

1. Fyll glaset till en tredjedel med den jord du vill undersöka.

2. Häll i vatten så att glaset nästan blir fullt. Rör om med skeden.

3. Låt glaset stå i en timme.

4. Se hur din jord har delats upp i lager!

Kort förklaring

I denna undersökning har du delat upp jorden efter kornstorlek, med de största kornen i botten. Överst har du eventuellt också ett lager av flytande döda växtdelar.

Lång förklaring

Jord definieras som de fasta partiklar på jordens yta som är så lösa att de går att gräva i. Jord uppstår i sin grund från erosion och vittring av berggrunden och består därmed av korn av olika bergarter. Dessa korn kan ha väldigt många olika storlekar och dessa storlekar har speciella namn. Störst är *grus*, sedan kommer *sand*, *silt* och *ler*.

När du rör runt alla dessa kornstorlekar i vattnet tillåter du dem sedan sjunka till botten (sedimentera) i ordning efter vilka som sjunker snabbast. Och då är det de stora kornen som sjunker snabbast, eftersom de är tyngst och jordens dragningskraft är starkast på dem. Så längst ner i burken kommer du ha grus, följt av sand, silt och ler. Det är dock inte säkert att alla dessa kornstorlekar fanns i din jord, men försök identifiera dem du hade. Grus är 2–63 mm stora korn, sand är 0,063–2 mm stora korn, silt är 0,000 002–0,063 mm stora korn och ler är allt som är mindre än detta.

Jord innehåller dock nästan aldrig bara rena bergarter utan även en massa annat. Där finns bakterier, virus, insekter, döda växtdelar, vatten, luft och mycket mer. Just luften kan du se när du håller i vattnet – då stiger den som bubblor! Döda växtdelar kan du förmodligen också se ligga och flyta överst i burken. Du kanske även kommer att se att vattnet i burken är missfärgat – detta beror troligtvis på vattenlösligt organiskt material.

Experimentera

För att göra denna undersökning till ett experiment kan du försöka besvara någon av nedanstående frågor. Glöm inte att ställa en hypotes och att förklara resultatet.

- Testa med någon annan jord. Vad blir det för skillnad?
- Vad händer om du väntar längre än en timme?
- Kan du hitta på något smart sätt att få ut de olika delarna av jorden ur burken?